

Tiedon hyödyntämisen tiekartta lääkehoidon ja lääkkeiden käytön ohjauksen tarpeisiin.

Lähetekeskustelu käynnistyvään toimeksiantoon

2.6.2022

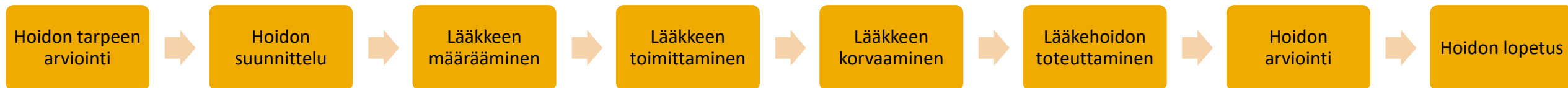
Toimeksianto

Tiedonhallinnan jaoksen painopisteet

Tausta

- Lääkehoito on monivaiheinen kokonaisuus.
- Lääkehoidon prosessin (ks. kuva alla) eri vaiheissa muodostuville tiedoille on monia ensisijaisia ja toissijaisia käyttötarkoituksia.
 - Tiedon ensisijaiset käyttötarkoitukset liittyvät lääkehoidon suunnitteluun ja toteuttamiseen, kuten lääkkeen määräämiseen ja toimittamiseen avohoidossa tai osastohoidossa katkeamattomaan lääkehoitoon.
 - Tiedon ensisijaisen käytön kehittäminen (mm. Kanta-lääkityslistan rakenteisuus) lisää edellytyksiä tiedon toisiokäytölle.
 - Toisiolaissa säädetyt toissijaiset käyttötarkoitukset ovat tieteellinen tutkimus, tilastointi, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, viranomaisohjaus- ja valvonta, viranomaisten suunnittelu- ja selvitystehtävät, opetus, tietojohdaminen. Tässä työssä toissijaisista käyttötarkoituksista tarkastellaan erityisesti ohjauksen ja tietojohdamisen tarpeita.

Työn tavoitteet

- Tavoite on laatia **toimintamalliehdotus ja tiekartta dataperusteisen toiminnan kehittämiseksi** lääkehoitoon ja lääkkeiden käyttöön liittyvissä keskeisissä käyttötapauksissa.
- Käyttötapauksissa rajaudutaan käsittelemään kansallisen ja alueellisen tason tarpeita, jotka liittyvät lääkehoidon ja lääkkeiden käytön
 - seurantaan, arviointiin ja ohjaukseen
 - hallittuun käyttöönottoon, käyttöön tai käytöstä luopumiseen
 - valvontaan
 - YTA-sopimuksen seurantaan
 - rahoituksen ja lainsäädännön kehittämiseen.
- Tavoite on kuvata lääkehoitoon ja lääkkeiden käyttöön liittyvät keskeiset tietotarpeet, hyödyntämisen osa-alueet ja soveltamiskohteet sekä lähivuosille että pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna.
- Tietotarpeita tarkastellaan useassa ulottuvuudessa, ml. vaikuttavuus, turvallisuus, laatu, yhdenvertaisuus ja taloudellisuus. Lisäksi toimintamallissa tarkennetaan tiedon tuottamisen ja käyttämisen roolitusta keskeisten toimijoiden osalta erityisesti sote-tietojen toisiokäytön näkökulmasta

Tehtävät tarkennettuina 1/2

- Kuvataan keskeiset **käyttötarpeet** (asiakkaat ja asiakastarpeet)
 - Esim. lääkehoidon kustannusten, vaikuttavuuden ja laadun arvioinnissa tulisi pystyä tarkastelemaan seuraavia ulottuvuuksia: resurssien oikeudenmukainen jakaantuminen, eriarvoisuuden vähentäminen, palvelutarpeeseen vastaaminen tarkoituksenmukaisella terveydenhuollon interventiolla – onko tarpeelliset indikaattorit käytettävissä?
- Valmistellaan tiedon hyödyntämisen **toimintamalli ja roolitus** tiedon tuotannon, käsittelyn ja käytön (käyttötarpeen) näkökulmista
 - tunnistetaan mm. käytettävissä olevat tietovarannot ja keskeiset tietovirrat sekä nykytilanteen puutteet esim. tiedon laadun tai saatavuuden osalta.

Tehtävät tarkennettuina 2/2

- Tuotetaan **toimenpide-ehdotukset** tiedonhallinnan näkökulmasta
 - Toimenpide-ehdotuksessa voidaan tunnistaa myös avoimia kysymyksiä, jotka edellyttävät selkeyttämistä, esim. liittyen eri toimijoiden tietotarpeisiin tai tiedon käyttöoikeuksiin.
- Arvioidaan toimenpide-ehdotusten **hyödyt ja riskit sekä muutosvaikutukset**
- Tunnistetaan **riippuvuudet** muuhun käynnissä olevaan kehittämistyöhön, mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet tai esim. muita määrittelytarpeita, jotka ovat edellytyksiä tiedon hyödyntämisen kehittämiseksi
- Laaditaan **kehittämisen tiekartta** ehdotusten toimeenpanoon sekä tavoiteltujen hyötyjen toteutumisen ja muiden muutosvaikutusten seurantaan.
 - Tiekartan tuloksina voi olla lääkehoidon tiedonhallinnan kehittämissuositusten antaminen tai koordinointi em. kokonaisuuksiin liittyen.

Tuotokset

Tuotos 1: White paper

Tietopohja ja tilannekuva lääkehoidon ja lääkkeiden käytön kansallisen ja alueellisen seurannan, arvioinnin, ohjauksen, valvonnan ja tiedolla johtamisen tarpeisiin – Aiempiin selvityksiin ja meneillään olevaan kehittämiseen perustuva kokonaiskuva kehittämiskohteesta.

- Tiedon hyödyntämisen roolit ja vastuut
- Nykytila puutteet ja alustavat toimintamallikuvaukset tiedonhallinnan näkökulmasta

Tuotos 2: Selvitysraportti

Toimintamalliehdotus ja tiekartta dataperusteisen toiminnan tehostamiseksi, mahdollistamiseksi ja selkeyttämiseksi lääkehoitoon ja lääkkeiden käyttöön liittyvissä keskeisissä käyttötapauksissa

Työskentelyn riippuvuudet ja rajaukset

- Selvitystyötä informoivat mahdolliset pilotit ja käytännön kokemukset. Näiden oppeja hyödynnetään erityisesti tuotoksen 2 koostamisessa.
- Tämän selvityksen toteuttaminen ei ole kuitenkaan riippuvaista siitä, missä aikataulussa mahdolliset pilottien tai käytännön työn kokemukset olisivat hyödynnettävissä. Tämä projekti ei sisällä näiden kokeiluhankkeiden suunnittelun, toteuttamisen tai arvioinnin kustannuksia.
- Selvitystyössä voidaan hyödyntää aikaisempia tuotoksia ja havaintoja mm. seuraavista käytännön piloteista ja työkokonaisuuksista:

Rationaalisen lääkehoidon seuranta, arviointi ja ohjaus

- Rationaalisen lääkehoidon kansalliset ja alueelliset tilannekuvat: Fimean ja Kelan yhteistyöhanke
- Lääkkeen arvo mittarit: Lääketeollisuus Ry:n ehdotukset
- Lääkitysturvallisuuden tilannekuvat ja yhteistyö, yhteistyö Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen kanssa.

27.6.2022

Palvelujärjestelmän arviointi, ohjaus, johtaminen

- KuVa-mittarit, tuotannossa oleva lääkemittaristo
- Toivo-ohjelmassa tuotettava toimintamalli

Hallittu käyttöönotto ja käytöstä luopuminen

- Suunniteltu feasibility-arviointi ja tiedonhyödyntämissuunnitelma tauti/käyttöaihekohtaisista esimerkeistä (esim. oraalisten antikogulanttien käyttöaiheet, rintasyöpä, SMA-tauti)

Piia Rannanheimo

Alustava aikataulu

★ = Esittely jaostossa/koordinaatioryhmässä: touko-kesäkuussa suunnitelma, marras-joulukuussa tulospäätökset

Työn alustava ositus

Luonnos työn ositukseen

TP 1. Tavoitetila

- Asiakkaat ja asiakastarpeet
- toimintamalli
- roolit ja vastuut (tietotuotanto, käsittely ja käyttö)
- Riippuvuudet

TP2. Kehittämiskohteet

- nykytila
- kehittämiskohteiden tunnistaminen / puuteanalyysi
- juurisyy analyysi
- Toimenpide-ehdotukset

TP3. Vaikutusarviointi

- riippuvuudet
- hyödyt
- riskit
- Muutosvaikutukset
- Lainsäädäntö

TP4. Tiedonhyödyntämisen tiekartta

Lähetekeskustelu

Pohdituttavia asioita

- Pilottien ja käytännön työn hyödyntäminen?
 - Muiden kuin viranomaisten tekemän työn hyödyntäminen?
 - Pilotit, jotka eivät ole vielä käynnissä?
- Keskeiset riippuvuudet, niiden huomioiminen ja tiekartan kriittinen polku?
- Miten muut virastot, laitokset osallistuvat?
- Muiden sidosryhmien osallistaminen?

Kiitos